

1. Οι Ρωμαίοι κυβερνούν τους Έλληνες

1. Αντιστοιχίστε τις ενέργειες των Ρωμαίων με τα αποτελέσματά τους και σχολιάστε κάθε ζεύγος, μετά την αντιστοίχισή του.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
Επέβαλαν βαρύτατους φόρους στις πόλεις.	• Οι Έλληνες δε μετείχαν στη διοίκησή τους.
Κατάργησαν τα δημοκρατικά πολιτεύματα.	• Επικράτησε φτώχεια και ανέχεια.
Ληλατούσαν τις καλλιέργειες.	• Μειώθηκε ο ελληνικός πληθυσμός.
Αιχμαλώτιζαν τους κατοίκους.	• Χάθηκαν οι σοδειές των αγροτών.
Απαγόρευαν την επικοινωνία.	• Απομονώθηκαν οι κάτοικοι.

2. Παρατηρήστε την εικόνα 4, διαβάστε το κείμενο-πηγή που ακολουθεί και φανταστείτε ότι ζείτε σε μια κατακτημένη ελληνική πόλη, απ' όπου **αρπάζονται έργα τέχνης** για να στολίσουν τη Ρώμη. Ένας Έλληνας γλύπτης προσπαθεί να πείσει το Ρωμαίο διοικητή να μην αφαιρέσει τα έργα τέχνης από τη γενέθλια πόλη του. Αναθέστε σε δυο συμμαθητές σας το ρόλο των δύο προσώπων, χωριστείτε σε ομάδες και βοηθήστε τους να στηρίξουν με επιχειρήματα τις απόψεις τους.

Ο «θρίαμβος» των ξένων θησαυρών

«...Την πρώτη μέρα παρέλασαν στη Ρώμη διακόσιες πενήντα άμαξες φορτωμένες με ληλατημένους ανδριάντες και μεγάλα αγάλματα. Την άλλη μέρα παρέλασαν πολλές άμαξες με μακεδονικά όπλα και άνδρες, κρατώντας δοχεία γεμάτα ασημένια νομίσματα. Την τρίτη μέρα παρέλασαν άνδρες που κουβαλούσαν δοχεία με χρυσά νομίσματα.»

Πλουτάρχου, *Αιμίλιος Παύλος*

3. Διαβάστε τον παρακάτω **μύθο του Αισώπου** και συζητήστε πώς μπορεί να συσχετισθεί με τις εσωτερικές αντιθέσεις των Ελλήνων και με το «**διαίρει και βασιλεύει**» των Ρωμαίων;

Τα παιδιά του γεωργού που δε μόνοιαζαν

«Τα παιδιά ενός γεωργού μάλωναν μεταξύ τους κι αυτός, παρά τις συμβουλές του, δεν κατάφερνε να τους ειρηνεύσει. Τότε αποφάσισε να τους διδάξει με παράδειγμα. Τους παρακάλεσε λοιπόν να του φέρουν ένα δέμα με βέργες και, αφού τις έδεσε όλες μαζί, ζήτησε από τον καθένα να σπάσει το δεμάτι. Κανένας όμως δεν το κατάφερε. Τότε έλυσε το δέμα και έδινε μια-μια τις βέργες στον καθένα κι αυτοί τις έσπαγαν ευκολότατα. Τότε τους είπε: Κι εσείς, παιδιά μου, αν είστε όλοι μαζί και μονιασμένοι, θα είσαστε ανίκητοι από τους εχθρούς. Αν όμως δε μονιάσετε μεταξύ σας, θα είστε πάντα νικημένοι.»

2. Οι Έλληνες «κατακτούν» τους Ρωμαίους με τον πολιτισμό τους

1. Παρατηρήστε την παρακάτω εικόνα του **Παρθενώνα** και του **ωδείου του Ηρώδη του Αττικού**. Εντοπίστε τις αρχιτεκτονικές ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα κτίσματα αυτά και συζητήστε τους λόγους της συνύπαρξής τους στον ιερό χώρο της Ακρόπολης και γύρω από αυτήν.

Το ρωμαϊκό Ωδείο Ηρώδη του Αττικού, κάτω από την Ακρόπολη

2. Μελετήστε το κείμενο-πηγή 4. Συζητήστε σε ομάδες και κρίνετε τις συμβουλές του Ρωμαίου έπαρχου Πλίνιου. Αναζητήστε τους πιθανούς λόγους που τον οδήγησαν να τις δώσει στο νέο έπαρχο της Αχαΐας.
3. Πώς εξηγείτε την ειρηνική συνύπαρξη και τη συνεργασία Ελλήνων-Ρωμαίων, μετά τα τόσο δυσάρεστα γεγονότα της κατάκτησης, που είδαμε στο προηγούμενο μάθημα; Έχουμε ανάλογα παραδείγματα στη σύγχρονη ιστορία μας;
4. Χωριστείτε σε ομάδες και αποφασίστε:
  - Να αναζητήσετε εικόνες, πληροφορίες και άλλο υλικό για τα **αρχαία και τα ρωμαϊκά μνημεία** που σώζονται στην περιοχή σας.
  - Να προγραμματίσετε μια ή περισσότερες επισκέψεις σ' αυτά τα μνημεία.
  - Να οργανώσετε «**γωνιά της Ιστορίας**» στην τάξη σας και ν' αρχίσετε να την πλουτίζετε με το υλικό σας.

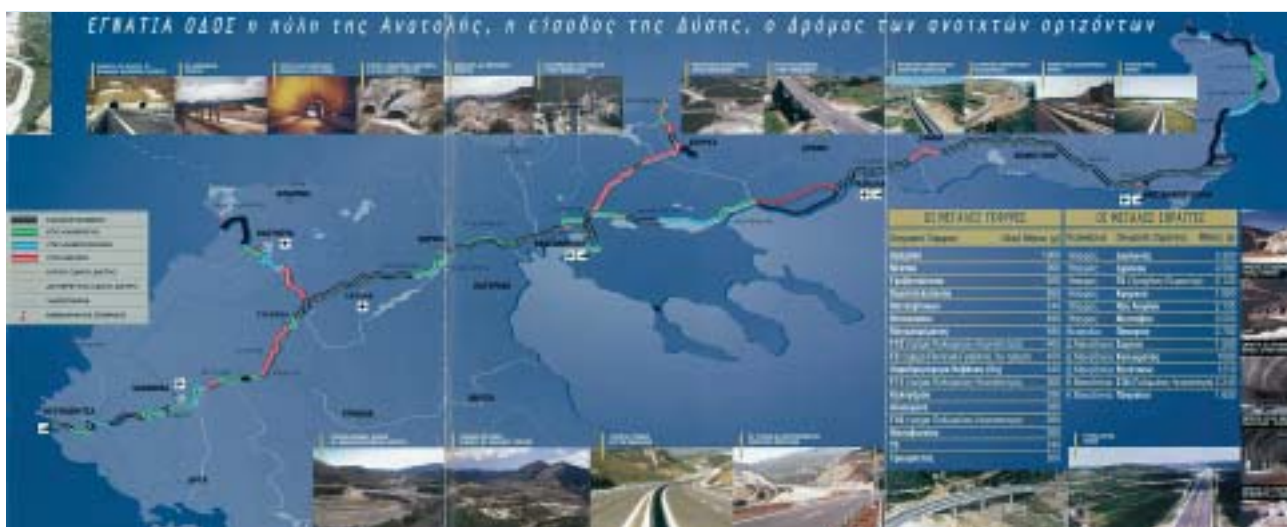
3. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, μια υπερδύναμη του αρχαίου κόσμου

1. Εντοπίστε και δείξτε στο χάρτη τις περιοχές στις οποίες επεκτάθηκε η ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Ποιοι αρχαίοι λαοί που γνωρίζετε από την περσινή σας ιστορία κατοικούσαν στις περιοχές αυτές;
2. Παρατηρήστε το χάρτη 4 και την εικόνα 5 και διαβάστε τα κείμενα-πηγές 4.1. και 6 για τους δρόμους και τους αγγελιοφόρους. Συζητήστε τη σημασία που είχαν τότε και εξακολουθούν να έχουν και σήμερα οι δρόμοι και τα μέσα συγκοινωνίας για ένα κράτος και τους πολίτες του.
3. Αντιστοιχίστε τις ενέργειες με τα αποτελέσματά τους

ΟΙ ΡΩΜΑΙΟΙ

Μείωσαν τους φόρους	•	• Διευκολύνθηκε η συγκοινωνία
Οργάνωσαν το στρατό	•	• Ανακουφίστηκαν οι πολίτες
Έφτιαξαν το οδικό δίκτυο	•	• Δημιουργήθηκε αίσθημα ασφάλειας
Σεβάστηκαν τον ελληνικό πολιτισμό	•	• Περιορίστηκαν οι αυθαιρεσίες
Εφάρμοσαν τους νόμους	•	• Γεννήθηκε ο ελληνορωμαϊκός πολιτισμός

4. Διαβάστε όσα αναφέρει το κείμενο 4.1 για τη ρωμαϊκή Εγνατία Οδό και παρατηρήστε το χάρτη της σύγχρονης Εγνατίας που κατασκευάζεται στη βόρεια Ελλάδα. Δείξτε στο χάρτη της τάξης την **αρχή**, τη **διαδρομή** και το **τέλος** της και συζητήστε για τη σημασία της (τότε και τώρα).

Η νέα Εγνατία οδός ακολουθεί διαδρομή παραπλήσια με την αρχαία. Αρχίζει από την Ηγουμενίτσα και διατρέχοντας όλη τη Μακεδονία καταλήγει στη Θράκη (Έντυπο ΥΠΕΧΩΔΕ).

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

1. Με βάση τις πληροφορίες των κειμένων-πηγών και των εικόνων του μαθήματος, τι θα ήθελες να δεις από κοντά και τι νομίζεις ότι θα σου έκανε μεγάλη εντύπωση, αν επισκεπτόσουν την αρχαία Ρώμη; Αιτιολόγησε την επιλογή σου.
2. Τα προϊόντα που έφερναν οι φορτηγίδες στο λιμάνι του Τίβερη, (εικόνα και κείμενο - πηγή 4) ποιοι άνθρωποι και ποιων επαγγελματιών νομίζετε ότι τα περίμεναν εκεί; Με τι μέσα έφταναν όλα αυτά στον τελικό προορισμό τους;
3. Χωριστείτε σε ομάδες και επιλέξτε κάποιους ρόλους από σκηνές καθημερινής ζωής στην αρχαία Ρώμη (π.χ. κάτοικος πολυκατοικίας, οικοκυρά, έμπορος στο λιμάνι, μεταφορέας, τεχνίτης, ναυτικός, στρατιώτης, γεωργός, ψαράς, μονομάχος, μαθητής κ.ά.). Ετοιμάστε ένα μικρό σενάριο με θέμα: «**Μια μέρα στη Ρώμη**» και παίξτε το μπροστά στους συμμαθητές σας.
4. Παρατηρήστε την παρακάτω εικόνα του Ρωμαίου δασκάλου με τους μαθητές του. Διαβάστε και το κείμενο για τα ρωμαϊκά σχολεία και σχολιάστε:
  - Τη στάση, την ενδυμασία, την έκφραση και το ρόλο των προσώπων της εικόνας.
  - Την πληροφορία που σας κάνει ιδιαίτερη εντύπωση από το κείμενο-πηγή.Τι απ' όλα αυτά που βλέπετε στην εικόνα ή διαβάσατε στην πηγή συναντούμε και σήμερα στα σχολεία μας και τι είναι διαφορετικό;

Δάσκαλος και μαθητές σε ώρα μαθήματος
(*Ανάγλυφο, Trier, Μουσείο Ρήνου*)

Τα Ρωμαίοπουλα μάθαιναν γράμματα από δασκάλους δούλους των οικογενειών τους ή από ελεύθερους που είχαν δικά τους σχολεία. Διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, γραμματική, αριθμητική, ιστορία και υπακοή. Οι μαθητές υπάκουαν στις συμβουλές ή τις εντολές των δασκάλων τους τόσο, ώστε «οι λέξεις μαθητής και πειθαρχία ήταν σχεδόν συνώνυμες».

Will Durant, *Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού*